

NŐK AZ ISZLÁM VILÁGBAN – MUSZLIM NŐK A MODERN EURÓPÁBAN

A GLOBALIZÁCIÓ ÉS A VALLÁSI ALAPON MEGHATÁROZOTT CIVILIZÁCIÓK

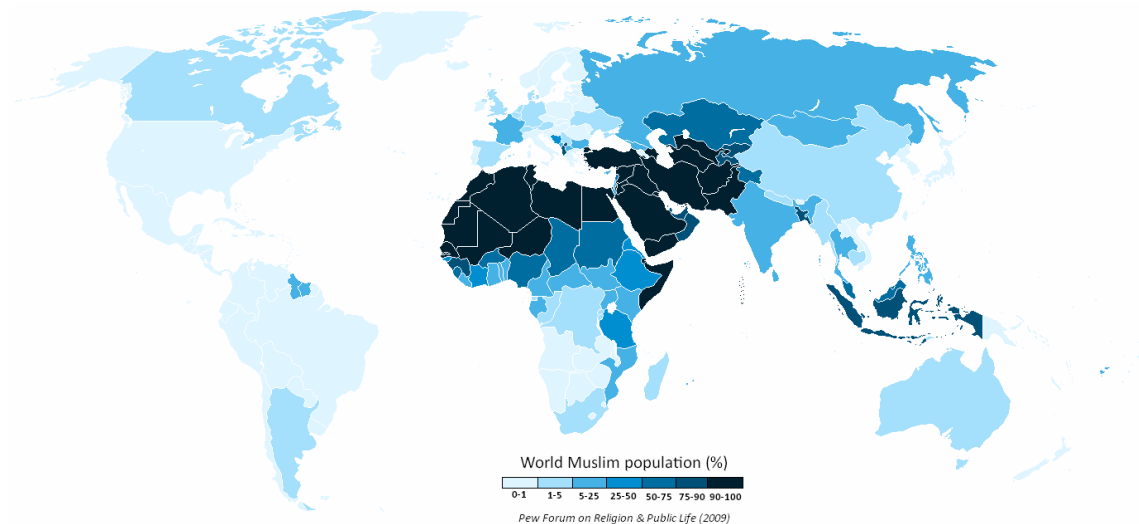
Tapasztalataim mindinkább bizonyítják, hogy globalizált világunkban a nyitottság és az információk tömeges áramlása ellenére sem értik meg hazánk fiataljai a vallási alapon meghatározott társadalmak lényegi rendjét. Ők már a nyugati kultúra Európájának szekularizációjában felnövekedett generáció, számukra a vallási törvények a magánélet és a hit szférájába tartoznak. Nehezen tudják elfogadni, hogy korunk civilizációinak nagyobbik hányada még mindig a hagyományok által meghatározott évezredes rendben éli boldog mindennapjait.

„A civilizációt meghatározó összes objektív elem közül azonban a legfontosabb rendszerint a vallás. ... Az emberiség történelmének fő civilizációit igen jelentős mértékben azonosították a világ legnagyobb vallásaival.”¹

A II. világháború óta végbement politikai változások mélyen érintették a Föld népeinek jelentős részét. Mindenki újra keresi önmagát, és ez az önkeresés nem lett könnyebb a média mindent átható és megnyitó szerepének felerősödésével sem. Sőt, olyan nehézségeket támaszt, melyekre soha nem volt példa az emberiség történetében.

Az összehasonlító vallástörténet nem csak a régen volt dolgokkal foglalkozik, hanem a jelen társadalmi és kulturális különbségeiben is meglátja az összefüggéseket.

Azok a társadalmak – mint például az iszlám világ – ahol a vallás totalitárius rendszere mindent áthat – az élet egészére ad pontos, részletes útmutatást – igényli az ilyen szemléletet.

1. kép: muszlimok aránya a Földön, a lakosság arányának százalékos eloszlásában (2009-es adatok alapján)²

Földünk népességének egynegyede muszlim, azaz az iszlámvallás híve. Hazánkban is egyre több muszlim él,³ sőt vallási identitásukat kereső honfitársaink közül is többen válnak muszlimmá.

¹ Huntington 51. o.

² http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/e/ea/World_Muslim_Population_Pew_Forum.png

³ A Magyarországi Muszlimok Egyházának (MME) elnöke, Sulok Zoltán egy nagyon részletesen kidolgozott tanulmánya szerint mintegy 30.000 fő. Rendszeres vallásgyakorlók ebből kb. alig 3000 fő.

Viszonyok és viszonyulások – „Az Iszlám világ és a Nyugat”.

Hivatkozva Samuel P. Huntington „A civilizációk összeesése és a világrendek átalakulása” című művében leírtakra, azt mondhatjuk: hogy az iszlám civilizáció alkalmazkodott a nyugathoz, de az új rendet nem a nyugati ideológiákban, hanem magában az iszlámban kívánja megtalálni.

Soha nem szabad azonban figyelmen kívül hagynunk, hogy „a civilizációk kívülről, egy másik civilizáció szemszögéből lényegesen egészségesebbnek tűnnek, mint amilyenek valójában.”⁴

NŐK AZ ISZLÁM VILÁGBAN

„A legjobbak köztetek pedig azok, akik legjobbak asszonyaikhoz” (at-Tirmidi)⁵

Az iszlám világgal és muszlim nők életével kapcsolatosan számtalan tévhit, előítélet létezik a nyugati emberek fejében. Ezek még olyan országokban (pl. USA, Németország, Franciaország stb.) is táptalajt lelnek, ahol a lakosság hazánkénál jelentősebb hányada e civilizáció valamely kultúrájából származik. A nők helyzetének kérdése különösen foglalkoztatja a nyugatiakat, de az iszlám világon belül is fontos társadalmi és politikai kérdéssé vált. Olyan kérdés ez, mely megkívánja, hogy több oldalról és szemszögből tanulmányozzuk – egyaránt fontosak a történeti, vallási, jogi, politikai, társadalmi, kulturális és irodalmi aspektusok.

A nők helyzetétől és szerepétől nem választható el a gyermekek világa. A muszlim nők életük egy bizonyos szakaszában családayak. Kötelességtudatuk, elhivatottságuk és ezzel társadalmi felelősségvállalásuk is jelentősen más irányt mutat, mint nyugati társaik céljai és életlehetőségei, vagy a velük szemben támasztott elvárások.

Az iszlám tanítása szerint a férfi és a nő egyenlők egymással, de nem azonosak. Ez megmutatkozik biológiai felépítésükben, mely egyben meghatározza ontológiai küldetésüket. A társadalom egységére és gyarapodására, szellemi fejlődésére és általános jólétre való szüntelen törekvés isteni előírás, ezért a nők anya szerepe egyfajta hitvallás, melylyel a közösség (umma)⁶ alapvető egységének, a családnak gondos irányításával magát az isteni rendet szolgálják. A hagyomány szerint⁷ maga Mohamed próféta mondta, hogy „Az anya lábainál terül el a paradicsom.”⁸ Tehát a világ rendje, boldogsága, tudása – azaz összességében tekintve jóléte – attól függ, milyenek azok az anyák, akik a társadalom tagjait felnevelték.

Rendezett és szélsőségektől mentes körülmények között a leánygyermek is tanulnak, ez természetesen függ képességeiktől, a szülők anyagi helyzetétől vagy annak a közegnek a szokásaitól, melyben élnek. Azután életük egy későbbi szakaszában, mikor gyermekeik már megnőttek és nincs igényük anyjuk állandó jelenlétére, a nő ismét munkát vállalhat.

Tehát a tanult nő általánosan elfogadott jelenség az iszlám világban, sokan képzik magukat az otthon eltöltött évek alatt is, hogy saját gyermekeiket jobban taníthassák, valamint később a munka területén hasznos tagjai legyenek a társadalomnak.

⁴ Rostoványi 46.

⁵ At-Tirmidi: Abu Eisa Mohamed ibn Eisa ibn Szúra asz-Szulami at-Tirmidi, Tirmid városban született Dzsáhún szélén a Hidzsra után 209-ben (824-ben). Hidzsáz, Irak és Khoraszán lakóitól hallott hadiszokat. Közmegegyezés alakult ki arról, hogy imám (vezető) és szaktekintély volt, olyannyira, hogy al-Bukhári is támaszkodott rá és vett át tőle, annak ellenére, hogy tanítója volt. Tirmidben halt meg a Hidzsra után 279-ben (892-ben), 70 évesen. Számos könyvet írt az ilalról (a hagyományláncolat hibáiról) és más vallási témákról. (Forrás: http://www.iszlamblog.hu/index.php?content_type=article&content_id=214)

⁶ Umma, azaz hívők (muszlimok) közössége. A közösség méretétől függetlenül, mely lehet akár csak egyetlen család, egy település, ország, vagy akár a Földön élő minden muzulmán.

⁷ A szunna az iszlám szunnita ágában Mohamed próféta és társai cselekedeteinek, tanításainak összességét jelenti. A szunna a Korán utalásain kívül elsősorban a Mohamed életére vonatkozó hagyományokra, az ún. hadiszokra épül.

⁸ Bhutto 71. o.

BERZSENYI Emese

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

„A nő egyenlő a férfival a műveltségre és a tudásra való törekvésben. Amikor az iszlám előírja a muszlimoknak a tudásra való törekvést, akkor nem tesz különbséget nő és férfi között. Majdnem tizennégy évszázaddal ezelőtt, Mohamed kijelentette, hogy a tudásra való törekvés muszlim nőknek és férfiaknak egyaránt kötelező.”⁹

2. kép: Diplomaosztó a gázai Iszlám Egyetemen¹⁰

NŐI VISELETEK ÉS VISELKEDÉSI SZABÁLYOK

A vallásjogi előírásokon és kötelezettségen kívül a nők helyzete nagy különbségeket mutat az egyes muszlim országok között, sőt egyazon ország váltakozó kormányzásának időszakai alatt is. Ezek az eltérések azonban nem az iszlámból erednek, hanem sokkal inkább a különböző kultúrák szokásain és irányelvein alapulnak. „Már gyermekkorunkban megtanultuk, hogy a vallásnak a férfiolasata volt az, ami behatárolta a nők lehetőségeit, nem maga a vallás.” Írja Benazir Bhutto,¹¹ az iszlám világ első szabadon választott női miniszterelnöke.

Alapjaiban, az iszlámban a nő jogai és kötelességei egyenlő mértékűek a férfiéval, de nem szükségszerűen azonosak, felelősségük mértéke megegyezik, de az élet más-más területeire terjed ki. A kereszténység tanításával ellentétben a Korán állásfoglalása szerint a nő nincs alárendelve a férfinak, nem alacsonyabb rendű teremtmény.¹² Viszont a rendszer alapvetően az i. sz. 7. századi arábiai szokásokon nyugszik, melyben a nők és a férfiak életfeladatai alapvetően különböztek. „Igen rövid idő alatt, a 9-10. századra már ki is formálódott az iszlám teljes, ekkor már írásban is lefektetett, majd jogilag is kodifikálódott rendszere, s ennek gyakorlati útmutatója, a muszlimok mindennapi viselkedését részleteiben is szabályozó 'magatartási kódex', a sariia.”¹³

Ennek fényében érdemes itt felidézni a hét évszázaddal későbbi keresztény Európából Emmanuel Le Roy Laudie: Montaignou, egy okszitán falu életrajza (1294-1324) című könyvéből. Montaignou dél francia vidék a Pireneusok lábánál. Paraszti kultúrája hatalmas nőgyűlölő háttérrel hordoz ebben a korban. Szerintük a női lélek, mint olyan nem nyerhet bebocsátást a Paradicsomba az asszony halála után, akikben lakozott; e léleknek előbb arra van szüksége, hogy egy hímnemű lényben lakozzék (ha csak rövid időre is). „Semmit nem ér a férfi, ha nem ura a feleségének. A nők ördögök. Az asszony lelke a koca lelke, vagyis szinte semmi!”¹⁴

Nyugodtan kijelenthetjük, hogy az iszlám vallásjogi rendszere keletkezésének időpontjában hihetetlen változásokat – teljes modernizációt hozott, melynek hatására egészen a koraújkor végéig bőven megelőzte a keresztény Európát. Le kell szögeznünk, hogy ez alapjaiban még ma is élhető, fenntartható és boldog világot biztosít a benne élők számára. „Az iszlám a magasan fejlett társadalmi élet vallása.”¹⁵ Természetesen az elmúlt majd ezernégyszáz év alatt ennek is jelentkeztek vadhajtsái, akár a túlzott modernizáció, akár a hagyományokhoz való erőszakos visszatérés irányába. Erről még későbbiekben szeretnék röviden szólni.

⁹ Maged 42. o.

¹⁰ Forrás: <http://alethonews.wordpress.com/2010/01/28/photographs-from-the-islamic-university-of-gaza/>; Letöltés: 2012.10.30.

¹¹ Pakisztán miniszterelnöke 1988-ban húsz hónap után bukatták meg, 1993-ban újraválasztják, és három évig tudja megtartani posztját. Született: [Karacsi, 1953. június 21.](#) – Merénylet áldozata lett: [Ravalpindi, 2007. december 27.](#)

¹² Maged 337. o.

¹³ Rostoványi 22. o.

¹⁴ Le Roy Ladurie 273. o.

¹⁵ Al-Hashimi 62. o.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BERZSENYI Emese

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

A fennmaradás és a túlélés legalapvetőbb élettörvényeinek megfelelően a nők elsődleges feladata az anyaság, a család, a gyermeknevelés területére koncentrált, míg a férfiak kötelessége volt ennek teljes biztonságát megteremteni és a család minden tagját ellátni az élethez szükséges dolgokkal tehetségük és lehetőségeik szerint.

„Próféta mondd a feleségeidnek, a leányaidnak, és a hívők feleségeinek, hogy borítsák az (orcájukra) köntösük egy részét! Így érhető el leginkább az, hogy elismertessenek és ne zaklatassanak. Allah megbocsátó és könyörületes.”¹⁶

„És mondd a hívő nőknek, hogy süssék le a tekintetüket és ügyeljenek a szemérmükre és ne mutassák a díszüket, csupán azt, ami látható és kendőzzék el a ruha kivágásukat és ne mutassák díszüket kivéve férjüknek, atyjuknak, apósuknak, fiaiknak, férjük fiainak, fivéreiknek és leány testvérük fiainak, asszonyaiknak, a (rabszolganőknek), akiket jobbjuk birtokol, és férfiszolgáiknak, akikben (már) nincs (nemi) vágy, és a gyermekeknek, akik még nem tudnak semmit a nők szemérméről, és nem szabad a lábukkal dobogni, nehogy kitudódjék az elrejtett díszük. Ti hívők! Forduljatok mindnyájan megbánóan Allahhoz! Talán boldogultok.”¹⁷

Sok szakirodalom keveri a különböző muszlim női viseletek nevét, típusát – nem is szólva az internetes honlapok tartalmairól és képeiről. Szeretném az alábbiakban ezeknek néhány, sokat emlegetett alaptípusát bemutatni és hozzá a kapcsolódó magyarázatokat is megadni.

BURKA

A 19-20. században az afgán nők legnagyobb részének ismeretlen volt a burka. Pedig évszázadokon át használták, de csak a népesség egy nagyon szűk rétege a Hindukus lejtőin élő pastu törzsek közül néhányan. A 20. század elején vezették be ismét, mikor az uralkodó elrendelte, hogy háremhölgyei és feleségei (mintegy 200 hölgyet érintett) a palotán kívül kötelesek viselni ezt a ruhadarabot, hogy a köznép illetlen sóvár tekintete ne illse őket. Ezek gazdagon himzett selyem ruhadarabok voltak és az ötvenes évekre a felsőbb társadalmi rétegek divatjává vált.

3. kép: Afgán nők burkában¹⁸

Maga a burka egy, a teljes testet betakaró lepel. A fejkön pánttal vagy gumival rögzítik a nők, hátul teljesen földig ér, elöl csípőig. Kilátni belőle csak egy keskeny, rácsosra himzett nyíláson lehet. Bár viselőjének mindkét keze szabad, mégis meglehetősen kényelmetlen viselet.

Az 1996 őszen hatalomra került tálib rendszer vezette be, minden nő számára kötelezően, a leányoknak 10-12 éves koruktól kellett hordaniuk.

A tálibok szó szerint értelmezve a Koránt a 7. századi állapotokat kívánták visszaállítani Afganisztánban. A nők nem dolgozhattak, a leányok nem járhattak iskolába. Bezárták az általános műveltséget oktató tanintézeteket és csak a rendszer elveihez hű férfiak taníthattak hitismereteket és csak fiúgyermekek számára.

¹⁶ Korán: A szövetségeselek, 33. szúra, 59. ája (vers)

¹⁷ Korán: A világosság 24. szúra, 33. ája

¹⁸ Forrás: <http://thepulpit.freedomblogging.com/tag/islam/>; Letöltés: 2011.10.22.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BERZSENYI Emese

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

A nők nem táncolhattak, nem énekelhettek még saját otthonaikban sem, a gyemekektől elszedték és megsemmisítették a figurális játékokat (babák, plüssmacik stb.). Tilos volt a magas sarkú cipő viselése és a körömlakk, szájrúzs használata is. A törvény ellen vétőket üldözték, azonnal és nagyon súlyosan megbüntették. A nők nem részesülhettek orvosi ellátásban, a modern orvoslás isten ellen valónak és bűnnek számított. Csak férfi felügyelettel hagyhatták el otthonaikat.

Az amerikai hadsereg a 2001. szeptember 11-i toronytámadás után két hónappal lerohanta és elfoglalta Afganisztánt, de a félelmet, a szorongást és az elnyomottság érzését még sokáig nem tudták kiűzni a nők szívéből.

Erről az első szabad tavaszról számol be nagyon hitelesen és részletesen Asne Seierstad: A kabuli könyvárus című dokumentumregénye.

CSADOR

Iránban, Reza Pahlavi sah nyugati mintát követő modernizációs politikájának sok ellensége volt. Amikor ennek jegyében államilag betiltatta a kendő (hidszáb) viselését, sok asszony hetekig, hónapokig nem tudott kimenni az utcára.

Itt szeretném idézni Dr. Anwar Klára muszlim vallásjogászt, az MME hittanárát: *„A kendő viselete egyáltalán nem kötelező, felvétele eleve a muszlim nőnek szívéből kell, hogy fakadjon, azaz a hit szívéből eredő külső megnyilvánulása.”* Tehát a kendő, vagy fátyol viselése egyfajta hitvallás, a hit külső megnyilvánulása, vallási jelkép.

4. kép: Irán, a teheráni egyetem női udvara¹⁹

Ebben az összefüggésben érdemes megvizsgálni a nyugati világ női divat kultúrájának fejlődését. A 20. század első felében a nők elképzelhetetlennek tartották, hogy kalap, kendő vagy sapka nélkül nyilvánosan megjelenjenek. Saját civilizációnk szokásait nagymértékben változtatta meg a II. világháború, melyet akár határvonalnak is tekinthetünk. Az azt megelőző társadalmi szabályok, melyek meghatározták az öltözködést, a viselkedést, a nemek egymáshoz való viszonyát, valamint a család és a vallás fogalmát, még sokkal közelebb álltak a mai iszlám világ alapvető normáihoz, mint azt mai fejjel gondolnánk.

Tehát az iráni kettősség, mely a modernizáció és a hagyományörzés közötti oda-vissza váltást jelentette sok szélsőséges megnyilvánulásra adott okot mindkét fél számára.

1979-ben, mikor Khomeini ajatollah iszlám forradalma győzt, egyik napról a másikra tér vissza a régi rend egy szigorított, fegyveres hatalommal és elnyomással párosított változata.

Ahogy Afganisztánban is, úgy Iránban is azonnal a nők jogait csorbították meg. Bár továbbra is tanulhattak és dolgozhattak, olyan diszkriminatív megkülönböztetés áldozataivá váltak, mely szintén nem egyeztethető össze az iszlám alapvető normáival.

¹⁹ Forrás: <http://m.muslimblog.co.in/muslim/muslim-women-and-understanding-of-quran>, Letöltés: 2011.10.22.

BERZSENYI Emese

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

Például a házasságtörés esetében mindkét rezsim bevezette a halálbüntetést (megkövezésre ítélték a bűnös asz-szonyt). Azonban a tényekhez hozzátartozik, hogy már az is bűnnek számított, ha egy nő szóba állt az utcán egy idegen férfival – még arra a kérdésre sem volt szabad válaszolni, hogy mennyi az idő, vagy merre van ez és ez az utca. A lányoknak tilos volt nevetni közterületen (az iskola is közterület), tilos volt szaladni a busz után, és a csador alatt nem hordhattak feltűnő színű, figurális mintával ellátott ruházatot, vagy szűk nadrágot.

A csador egy félkör alakú lepel, mely egészen bokáig ér. Kendőszerűen eltakarja a fejet és befedi az egész testet. Nehézsége, hogy kézzel kell összefogni, tehát viselőjének egyik keze mindig foglalt. Ennek hátközépig érő változata a kimár, melyet hosszú nadrággal és kabáttal vagy bő, köntös szerű felsőruházattal viseltek. Ezt már az áll alatt össze lehetett fogni. Színe többnyire fekete, mert ez a szín a fény-árnyék hatások miatt teljesen leplezi viselőjének alakját. Természetesen bármilyen más színű és mintájú anyagból is készülhet csador.

Az iráni iszlám forradalom éveiről és az Irakkal folytatott háború viszontagságos körülményeiről nyújt nagyon pontos képet Azár Náfiszi: A Lolitát olvastuk Teheránban című regénye női szemmel, főleg a nők és leányok életére reflektálva.

NIKÁB

Ellentétben a burkával és a csadorral a nikáb nem egy bizonyos ruhadarabot, hanem egy öltözet együttest jelent.

Teljes a nikáb akkor, ha viselőjének csak a szeme körüli vékony csík látszik a testéből, ezt is többnyire napszemüveg védi az arabiai nap erős fényétől. A nikáb is legtöbbször fekete, a nagy melegben egészen vékony anyagból is készülhet, mert nem látszik át. Része egy teljes testet eltakaró, hosszú felsőruha, fejken-dő, kesztyű, természetesen zárt cipő, vagy átlátszatlan harisnya és egy arckendő, mely mint írtam, csak a szemeket hagyja szabadon. Ez a viselet az Arab-félszigeten gyakori,²⁰ Szaúd-Arábiában a nők számára kötelező.

5. kép: Nők nikáiban²¹

Szaúd-Arábiában máig sincs polgári törvénykönyv, hanem a sariía, az iszlám vallásjog a törvény. A nőknek nincs választójoguk, egyedül nem utazhatnak, nem vezethetnek autót sem. Viszont a tanulás útja nyitva áll előttük, sokan szereznek diplomát olya szakmákból, melyeket később esetleg használni fognak tudni.

²⁰ Bár Egyiptomban és a térség más országaiban is megjelenik.

²¹ Forrás: <http://izzatulillah.wordpress.com/2008/01/09/women-in-islam/>; Letöltés: 2011.10.22

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BERZSENYI Emese

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

A nők munkavállalásának összefüggésében érdemes megemlíteni, hogy vannak bizonyos szakmák, melyeket kifejezetten nőknek vannak fenntartva, vannak, ahol a feladatok és a területek megosztásával, férfiakkal dolgoznak közösen és vannak kizárólag férfiaknak fenntartott szakmák. Olyan esetek ritkán fordulhatnak elő, hogy nő legyen egy férfi főnöke, főleg ha korban nem jóval idősebb nála. Női szakmák a nő-, gyermek-, és csecsemőgyógyászat, az ezeket kiszolgáló és segítő tevékenység (asszisztens, nővér, laboráns, gyógyszerész stb.), a tanári pálya.

6. kép: Gyermekorvos²²

Meg kell jegyezni, hogy még az orvosi ellátásban is gondosan ügyelnek a testi kapcsolatok vallásjogban meghatározott rendjére. Amennyire lehet ruhában, vagy letakarva vizsgálják a beteget, a betegápoló személyzet minden esetben azonos nemű a beteggel. Lévéen, hogy a levetközöttség, felöltözöttség fogalmi teljesen mások, mint a világunkban meg kell jegyezni, hogy férfiak ködöktől térdig, nők válltól térdig még azonos neműek előtt is el kell takarják testüket.

HIDZSÁB

A hidzsáb, azaz a kendő viselése az egész világon minden muszlim nő számára vallási előírás, hitvallásuk²³ jele.

Feladata, hogy takarja a nő haját, nyakát, fülét. Ennek másik változata az al-almira, mely két külön kendőből áll, az egyik a haját szorítja le, a másik a fület, nyakat takarja el.

Ezt már tetszés szerinti ruhákkal lehet párosítani, a fiatalok szívesen viselik farmadrággal is.

7. kép: Tawakul Karman és a hidzsáb²⁴

Szeretném az említés szintjén bemutatni Tawakul Karman asszonyt, az első muszlim nőt, aki megkapta a Nobel-békedíjat. 2011-ben megosztva másik két afrikai hölgyel nyerték el a kitüntetést. Tawakul Karman (1979. 02. 07. Jemen) jemeni békeaktivista, aki a nők jogaiért küzd, három gyermek édesanyja.

²² Forrás: <http://idealmuslimah123.blogspot.com/2011/03/rights-of-women-in-islam.html>; Letöltés: 2011. 10.22.

²³ Ez nem számít különlegesnek, hiszen zsidó nők (ortodox, hasszid) számára is kötelező a haj, mint szexuális szimbólum elfedése.

²⁴ Forrás: <http://www.enduringamerica.com/home/2011/12/11/yemen-document-the-nobel-peace-prize-speech-of-tawakul-karm.html>; Letöltés: 2012.06.06

BERZSENYI Emese

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

A másik híres muszlim hölgy, akit szeretnék még röviden bemutatni, Benazir Bhuttó, az iszlám világ első szabadon választott női miniszterelnöke volt. Kétszer választották meg, mindkétszer lemondásra is kényszerítették. 2007-ben újra elindult a választásokon, egy öngyilkos merénylő áldozata lett december 27-én. Három gyermek édesanyja volt.

A pakisztáni viselet sokban különbözik az iszlám világ egyéb női ruhadarabjaitól, erős indiai hatásra a felkendő viselése nem annyira szigorúan szabályozott, sajlának hívják ezt a változatát.

7.kép: Benazir Bhuttó²⁵

A KENDŐ VISELÉSÉNEK KORLÁTOZÁSA – HIDZSÁB TÖRVÉNY NYUGAT-EURÓPA EGYES ORSZÁGAIBAN

A nyugati demokráciák alapvetően megengedik a vallásszabadságot és vallási jelképek viselését. A kendő vagy fátyol viselése hitvallása a muszlim nőknek, ezzel a Korán előírását teljesíti, mely szerint csak az arca és a keze lehet látható.

Az európai emberek szeme nincs hozzászokva a teljes testet és arcot eltakaró nő ruhadarabok látványához. Ez joggal vagy véltén vált ki félelmet és ellenszenvet. Azok az országok, ahol a társadalom arányához képest sok muszlim él és közülük sokan ragaszkodnak konzervatívnak tűnő hagyományaihoz, ott az állambiztonság érdekében törvényeket hoztak. Természetesen ezek igazságosságát és jogosságát is érdemes mindkét fél szemszögéből megvizsgálni vagy legalább röviden bemutatni az álláspontokat.

Fotó: AP

Ha az iszlám világ ezernégyszáz éves kultúráját és hagyományait tekintjük, be kell látnunk, hogy a rendszer, melyet saját maguknak – a maguk civilizációjának szabályaiként megalkottak – működik. Természetesen nem vagy csak korlátozásokkal alkalmazható egy másik civilizáció keretein belül. Az elmúlt évtizedekben az nyugati emberek szeme hozzászokott a kevesebb, testhez simuló ruhadarabok látványához és csak nehezen tudjuk elképzelni a teljes muszlim női öltözet jogosságát.

Több európai országban hoztak olyan törvényeket, mely tiltja a muszlim nőknek a teljes öltözet viselését, voltak olyan próbálkozások, melyek a fejkendő alapjában véve tiltották be a nyilvános helyeken.

Ha mi élünk egy másik civilizációban, nekünk is be kell tartanunk az ottani szabályokat – „Rómában élj úgy, mint a rómaiak!” – bizonyosan lehetne rá megoldást találni, hogy a nyugati világban élő muszlim nők se érezzék magukat teljesen kiszolgáltatottnak.

8. kép: Női öltözékek nyugati és iszlám mértékkel²⁶

²⁵ Forrás: <http://www.bisp.gov.pk/acknowledgements.aspx>; Letöltés: 2011.10.22.

²⁶ Forrás: <http://blogs.taz.de/arabesken/category/frauen/>; Letöltés: 2011.10.22.

HADTUDOMÁNYI SZEMLE

BERZSENYI Emese

Budapest, 2013.
6. évfolyam 2. szám

Hiszen be kell látnunk, ha valakit törvényesen eltiltanak hitének megvallásától és azt is megtiltják neki, hogy olyan mértékben fedje be testét ruhával, ami számára a felöltözöttség biztonságát kelti, akkor ez semmiképpen nem tesz eleget a vallásszabadság és az emberi jogok feltételeinek.

A másik oldalról viszont, mint a fentiekben bemutattam, van rá lehetőség, hogy ők is, a mi civilizáciánk tagjaiként is eleget tegyenek vallási kötelezettségeiknek és mégis beilleszkedjenek a környezetükbe.

Mindkét oldalról megismerni, elismerni, elfogadni és nyitni kell! Ellenkező esetben a globalizáció visszájára fordul és a kölcsönös előnyök helyett az ellentétek kiélezésének válik eszközévé, avagy színterévé.

SZAKIRODALOM

KORÁN – Simon Róbert fordítása, negyedik kiadás (2001); Helikon Kiadó, Budapest

Balogh Tímea (2007): „*A nők helyzete az iszlámban*”; Budapesti Gazdasági Főiskola Külkereskedelmi Főiskolai Kar – Gazdaságdiplomácia és Nemzetközi Menedzsment Szak http://elib.kkf.hu/edip/D_13651.pdf

Bhutto, Benazir (2007): *A kelet lánya*, Ulpius-Ház Könyvkiadó, Budapest

Dobrovits Mihály (é.n.): „*Szex és Iszlám*”; Elektronikus kiadás: Terebess Ázsia E-tár <http://terebess.hu/keletkultinfo/dobrovits.html>

Huntington, P. Samuel (2008): *A civilizációk összecsapása és a világrend átalakulása*, Európa Könyvkiadó, Budapest

Kéri Katalin (2003): „*Holdarcú, karcsú ciprusok —Nők a középkori iszlámban*” —

És más írásai az iszlám történetéről <http://kerikata.hu/>

Le Roy Ladurie, Emmanuel (1997): Montailou, Oziris kiadó, Budapest

Maged, Elloulou Mustafa (2007): „*A nő helyzete az arab társadalomban-a modern egyiptomi irodalom és feminizmus tükrében*”; Miskolci Egyetem BTK - Irodalomtudományi Doktori Iskola, Irodalom és Kultúratudományok (Prof. Dr. Kemény Dénes) <http://www.doktori.hu/index.php?menuid=193&vid=219>

Maros Kitti (2008): „*A japán, a kínai, a muzulmán, a hindu jogi kultúra és ezek modernizációs lehetőségei*”; Pécsi Tudományegyetem Állam-és Jogtudományi Kar - Doktori Iskola - Jogelméleti Program (Prof. Dr. Visegrády Antal) http://doktori-iskola.law.pte.hu/files/tiny_mce/File/Archiv2/Maros_Kitti_Dolgozat.pdf

Náfiszi, Azár (2007): *A Lolitát olvastuk Teheránban*, Európa Könyvkiadó, Budapest

Rostoványi Zsolt (2004): *Az iszlám világ és a nyugat*; Corvina Kiadó, Budapest

Seierstad, Asne (2005): *A kabuli könyvárús*; Ulpius-Ház, Budapest